

Diskursteori - postmarxistisk hegemonianalyse hos Laclau

Allan Dreyer Hansen

Fra bogen:

Anders Esmark, Carsten Bagge Lausten og Niels Åkerstrøm Andersen (red.)
Poststrukturalistiske analysestrategier
1. udgave 2005, Kapitel 6

Diskursteori
- postmarxistisk hegemonianalyse hos Laclau
Allan Dreyer Hansen

Fra bogen:

Poststrukturalistiske analysestrategier

Anders Esmark, Carsten Bagge Lausten og Niels Åkerstrøm Andersen (red.)

1. udgave 2005, Kapitel 6

E-bogskapitlet er udgivet i 2014

© Roskilde Universitetsforlag 2005

Sats: Lene Concha Paz

Omslag: Torben Lundsted

Illustration: Lucio Fontana (GC 65T66 - gengivet med tilladelse af Fondazione Lucio Fontana)

E-bogsproduktion: PHI Business Solutions Ltd. (Chandigarh, India)

ISBN e-bog kapitel: 978-87-7867-449-4

ISBN for bogen:

ISBN e-bog: 978-87-7867-431-9

ISBN trykt udgave: 978-87-7867-173-8

Samfundslitteratur
Rosenørns Allé 9
1970 Frederiksberg C
slforlagene@samfundslitteratur.dk
www.samfundslitteratur.dk

Alle rettigheder forbeholdes.

Kopiering fra denne bog må kun finde sted på institutioner, der har indgået aftale med COPY-DAN, og kun inden for de i aftalen nævnte rammer. Undtaget herfra er korte uddrag til anmeldelse.

Diskursteori

– postmarxistisk hegemonianalyse hos Laclau

Indledning

Ernesto Laclau og Chantal Mouffe har deres teoretiske rødder i den strukturelle marxisme fra slutningen af 1960'erne. De var også en del af den "neogramscianske" bølge i Storbritannien i 1980'erne, som forsøgte at forklare Thatcherismens succes (Andersen et al. 1990). Dele af denne bølge, fx Bob Jessop, videreudviklede det hegemoni- og ideologikritiske projekt i en kritisk realistisk retning (Jessop 2002; 2003). Siden det afgørende værk *Hegemony and Socialist Strategy* (Laclau og Mouffe 1985), har Laclau og Mouffe derimod søgt at udvikle projektet i poststrukturalistisk retning. Emnet for denne artikel er videreudviklingen af hegemonianalysen som diskursanalyse. Denne udvikling står imidlertid klarest hos Laclau, idet Mouffes senere arbejde overvejende har haft fokus på udarbejdelsen af en ny "radikal" demokratiteori, hvorfor jeg her først og fremmest fokuserer på Laclaus arbejde.

Laclaus arbejde er altovervejende teoretisk og kendetegnet ved et højt abstraktionsniveau. Jeg omtaler det derfor i det følgende som diskursteori snarere end diskursanalyse. I relation til spørgsmålet om forholdet mellem diskursteori og diskursanalyse er det ydermere vigtigt at være opmærksom på, at hvor diskursteorien i hvert fald potentielt må betragtes som en universel teori, har de analyser, der er blevet udført med udgangspunkt i denne teori, meget ofte haft et ganske bestemt fokus, nemlig dannelsen af politiske subjekter, eller hvad Gramsci oprindeligt kaldte "en national folkelig vilje" (Gramsci 1971: 418).¹

Hegemonianalysens grundlæggende problematik er i høj grad marxistisk.

1. For præsentationer af Laclaus og Mouffes læsninger af Gramsci, se Laclau og Mouffe 1985: 41f, 136f; Mouffe 1990; Laclau 2000: 47f.